

Frie inntekter for Herøy

Anslag skatteinntekter **56 830 964 kr**

Frie inntekter består av rammetilskudd og skatteinntekter.

Skatteinntektene er for **Herøy kommune** anslått til **56 830 964 kroner** i 2021, **inkludert inntektsutjevning.**

Siden vi ikke kjenner de endelige skatteinntektene for 2021 før i januar 2022, er det gjort et anslag på hvor store skatteinntektene for 2021 vil være. I anslaget er det tatt utgangspunkt i nivået på skatteinntektene i 2019. For den enkelte kommune er skatteanslaget for 2021 deretter framskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget. Det betyr at det blir forutsatt en lik skattevekst per innbygger, med fordeling som i 2019.

Etter hvert som skattetallene foreligger omfordeles skatteinntekter mellom kommunene, for å utjevne forskjeller i skatteinntekter mellom kommunene.

Totalt rammetilskudd 77 973 000 kr

Slik beregnes det samlede rammetilskuddet:

Innbyggertilskudd før omfordeling

44 298 064 kr Innbyggertilskudd før omfordeling

Innbyggertilskuddet blir først fordelt med et likt beløp per innbygger. Dette beløpet er **24 761 kroner** i 2021.

For Herøy kommune utgjør dette: $24\,761 \text{ kroner} \times 1\,789 \text{ innbyggere} = \mathbf{44\,298\,064 \text{ kroner}}$.

Omfordeling:

Utgiftsutjevning

22 832 945 kr

Behovsindeks (Behovsindeksen forteller noe om hvor dyr en kommune er å drive i forhold til landsgjennomsnittet. Den samlede behovsindeksen er beregnet ved hjelp av et sett kriterier og vektorer som sier noe om hvorfor kommunenes utgifter varierer. Indeksen brukes videre til å beregne kommunens trekk eller tillegg i utgiftsutjevningen.) = **1,2266**

Summen av alle kriterienes delsum utgjør kommunens samlede behovsindeks, her kan det forekomme avrundning i de viste tallene.

Utgiftsutjevningen er beregnet på følgende måte:

Behovsindeksen multipliseres med landsgjennomsnittlig utgiftsbehov per innbygger

$$1,2266 \times 56\,318 = 69\,081$$

Deretter finner man differansen mellom landsgjennomsnittet og kommunens utgiftsbehov

$$69\,081 - 56\,318 = 12\,763$$

Differansen multiplisert med innbyggertallet i kommunen utgjør kommunens trekk/tillegg

$$12\,763 \times 1\,789 = 22\,832\,945$$

Korreksjonsordningen for elever i statlige og private skoler

1 120 954 kr

Korreksjonsordningen for elever i statlige og private skoler

Enkelte kommuner har elever i statlige og private grunnskoler. Disse elevene har ikke kommunene utgifter for.

Trekkordningen for statlige og private skoler medfører at kommuner med elever i statlige og private skoler trekkes et gitt beløp per elev for de elevene kommunene ikke yter skoletjenester til. Summen av trekk fra kommuner med elever i statlige og private skoler fordeles ut igjen til alle landets kommuner etter kommunenes andel av beregnet utgiftsbehov (kostnadsnøkkelen). Korreksjonsordningen for elever i statlige og private skoler omfordeler midler fra kommuner med mange elever i statlige og private skoler til kommuner med få eller ingen elever i statlige og private skoler.

Det er gitt trekksetter for ulike skolekategorier, og trekket for hver kommune blir beregnet slik:

Skolekategori	Sats	Antall elever i Herøy	Sum trekk
Vanlig undervisning	105 600 kr	0 =	0 kr
Spesialskoler	321 100 kr	0 =	0 kr
Skoler med opphold	339 200 kr	0 =	0 kr
Totalt trekk for Herøy		=	0 kr

Herøy kommune blir dermed trukket 0 kroner.

Summen av beløpene som er trukket inn på landsbasis fordeles så ut igjen til alle kommuner på følgende måte:

Landssum x kommunes andel av utgiftsbehovet = Tilbakeført beløp		
-2 745 646 300 kr x	0,00041 =	1 120 954 kr

Dette gir for Herøy kommune:

Trekk for elever i statlige og private skoler	0 kr
+ Landssum fordelt etter kostnadsnøkkelen	1 120 954 kr
= Omfordeling statlige og private skoler	1 120 954 kr

Tilskudd med særskilt fordeling

448 000 kr

Tilskudd med særskilt fordeling

Noen enkeltsaker fordeles ikke etter inntektssystemets ordinære kriterier, men gis en særskilt fordeling. For mer informasjon om hver enkelt sak, se tabell C-k i [Grønt hefte I 2021](#) er tilskudd til frivilligsentraler flyttet over til øremerket tilskudd.

Tilskudd med særskilt fordeling for Herøy kommune:

Enkeltsaker	Fordeling beløp
Inndelingstilskudd	0 kr
Helsestasjon/skolehelsetjeneste	298 000 kr
Lærertetthet	100 000 kr
Frivilligsentraler	, kr

Tilskuddet går til alle kommuner i Namdalen og de to nordligste fylkene og gis som en sats per innbygger. Satsen differensieres mellom ulike områder. I tillegg gis det et småkommunetillegg til kommuner med under 3 200 innbyggere. Dette tillegget gis med en sats per kommune, som differensieres etter distriktsindeksen.

. Distriktsindeksen måler graden av distriktsutfordringer i en kommune og består av ulike indikatorer som måler forskjeller i geografi, demografi, arbeidsmarked og levekår.

Alle kommuner i Troms og Finnmark, Nordland og Namdalen får distriktstilskudd etter en sats per innbygger:

Kommuner i:	Sats per innbygger (kroner)
Nordland og Namdalen	1 861
Troms (utenfor tiltakssonen)	3 570
Tiltakssonen i Troms	4 206
Finnmark	8 716

I tillegg gis det et småkommunetillegg til kommuner med under 3 200 innbyggere.

Tillegget gis med en sats per kommune:

Distriktsindeks	Småkommunetillegg per kommune, kommuner utenfor tiltakssonen (1000 kr)	Småkommunetillegg per kommune, kommuner i tiltakssonen (1000 kr)
0 - 35	6 034	13 068
36 - 38	5 432	11 760
39 - 41	4 827	10 455
42 - 44	4 225	9 147
45 - 46	3 620	7 841
Over 46	3 017	6 534

=

Anslag frie inntekter 134 803 873 kr

Anslag frie inntekter for **Herøy kommune** er **134 803 873 kroner**.

Dette anslaget på frie inntekter innebærer en nominell vekst for Herøy kommune fra 2020 til 2021 på 3,4 prosent. I samme periode er anslått landsgjennomsnittlig vekst på 3,0 prosent.

Veksten i frie inntekter er regnet fra anslag på regnskap for 2020 i statsbudsjettet 2021. Siden vi ikke kjenner de endelige skatteinntektene for 2021 før i januar 2022, er det gjort et anslag på hvor store skatteinntektene for 2021 vil være. Det presiseres derfor at det angitte nivået på frie inntekter er et anslag.

Kommunesektorens inntekter i 2020

Regjeringen har varslet at kommunesektoren skal kompenseres for merutgifter og mindreinntekter i forbindelse med virusutbruddet. I løpet av første halvår 2020 er det gitt ekstrabevilgninger og iverksatt økonomiske tiltak til kommunesektoren som utgjør 19,6 mrd. kroner. Dette inkluderer en midlertidig reduksjon i arbeidsgiveravgiften, som gir kommunesektoren en innsparing anslått til 2,2 mrd. kroner. I tillegg er det gitt smittevernutstyr kostnadsfritt tilsvarende 0,8 mrd. kroner.

I Prop. 142 S (2019–2020) foreslår regjeringen å øke bevilgningene til kommunesektoren med 2,5 mrd. kroner. Dette inkluderer en ytterligere økning i kompensasjonen til fylkeskommunene knyttet til bortfall av billettinntekter i kollektivtrafikken på 1,5 mrd. kroner. Regjeringen har også varslet at den tar sikte på å dekke alle nødvendige kostnader kommunesektoren har i forbindelse med testing og smittesporing i tråd med TISK-strategien i 2020 og 2021. Det foreslås derfor å øke skjønnsmidlene med 500 mill. kroner som skal målrettes til kommuner som har hatt særlig store utgifter til oppfølging av TISK-strategien.

Regjeringen vil fortløpende vurdere om det er behov for å sette inn nye tiltak overfor kommunesektoren i forbindelse med virusutbruddet. I nysalderingen av statsbudsjettet for 2020 vil regjeringen komme med en ny vurdering av merutgifter, inntektsbortfall og eventuelle behov for justeringer i bevilgningene til kommunesektoren.

Kommunesektorens skatteinntekter i 2020 ser nå ut til å bli 2,25 mrd. kroner høyere enn anslått i revidert nasjonalbudsjett for 2020. Årsaken er høyere skatteinngang enn ventet hittil i år fra forskuddstrekket, noe som reflekterer en bedre utvikling i arbeidsmarkedet enn ventet. I tillegg viser ny informasjon at utbyttene i 2019 ble en del høyere enn anslått, noe som isolert sett bidrar til å trekke kommunale skatteinntekter i 2020 opp med om lag 1 mrd. kroner. Det understrekes at det fortsatt er stor usikkerhet om utviklingen i kommunesektorens skatteinntekter i 2. halvår 2020.

Kostnadsveksten i kommunesektoren i 2020 er oppjustert fra 1,4 pst. i revidert nasjonalbudsjett for 2020 til 1,6 pst. Det skyldes en oppjustering av både lønns- og prisveksten fra anslagene i mai. Det innebærer at virkningen av lavere lønns- og prisvekst nå anslås til 8,2 mrd. kroner, mot 9,1 mrd. kroner i revidert nasjonalbudsjett for 2020.

Når ekstrabevilgningene til kommunesektoren knyttet til virusutbruddet holdes utenom, kan den reelle veksten i kommunesektorens samlede inntekter i 2020 anslås til 4,4 mrd. kroner. De frie inntektene anslås reelt redusert med 2,6 mrd. kroner. Reduksjonen i frie inntekter må ses i sammenheng med at kommunesektorens skatteinntekter i 2019 ble oppjustert med til sammen 6,6 mrd. kroner sammenliknet med anslaget i revidert nasjonalbudsjett for 2020. Denne oppjusteringen ble ikke videreført til 2020.

Kommunesektorens inntekter i 2021

I kommuneproposisjonen for 2021 la regjeringen opp til en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på mellom 1,4 og 1,9 mrd. kroner. I tråd med etablert praksis regnes veksten i inntektene i utgangspunktet fra anslått nivå på kommunesektorens inntekter i 2020 etter Stortingets behandling av revidert nasjonalbudsjett for 2020. Ekstraordinære bevilgninger i forbindelse med virusutbruddet holdes utenom beregningsgrunnlaget når veksten skal beregnes, slik ekstraordinære bevilgninger vanligvis behandles.

Det som avviker fra vanlig praksis, er at regjeringen foreslår at det i år, som et særskilt tiltak i forbindelse med virusutbruddet, skal gis et særskilt tillegg i frie inntekter som kompensasjon for den reelle skattesvikten gjennom 2020 utover det som automatisk kompenseres gjennom at

kostnadsveksten også er lavere. Dette tillegget holdes utenfor den beregnede veksten sammenliknet med anslått nivå fra revidert nasjonalbudsjett. Tillegget er fastsatt til 1 926 mill. kroner. I praksis betyr dette at kommunesektoren i 2021 tilføres i overkant av 1,9 mrd. kroner ut over regjeringens forslag til vekst i frie inntekter. Dette er midler som gir en varig økning i sektorens inntekter, og de bidrar dermed til styrking av det kommunale tjenestetilbudet.

Holdes det særskilte tillegget utenom, legges det nå opp til en reell vekst i de samlede inntektene på 1,7 mrd. kroner, jf. tabell 3.2. Dette tilsvarer en reell vekst på 0,3 pst. Ved beregning av realvekst i kommunesektorens inntekter er det lagt til grunn en pris- og kostnadsvekst i kommunal tjenesteyting på 2,7 pst.

I kommuneproposisjonen for 2021 varslet regjeringen en realvekst i kommunesektorens frie inntekter i 2021 på mellom 2,0 og 2,4 mrd. kroner. Det ble varslet at kommunene ville få mellom 1,6 og 2,0 mrd. kroner av veksten, og at fylkeskommunene ville få 0,4 mrd. kroner.

Regjeringen legger nå opp til en realvekst i kommunesektorens frie inntekter i 2021 på 2,0 mrd. kroner. Dette tilsvarer en realvekst på 0,5 pst. Siden veksten beregnes fra anslått inntektsnivå i revidert nasjonalbudsjett, påvirker ikke oppjusteringen av skatteanslaget for 2020 med 2,25 mrd. kroner, jf. punkt 3.1, nivået på sektorens inntekter i 2021.

Regjeringen foreslår en vekst i kommunenes frie inntekter på 1,6 mrd. kroner. Av veksten begrunnes 100 mill. kroner med en særskilt satsing på barn og unges psykiske helse.

For fylkeskommunene foreslås det en vekst i frie inntekter på 0,4 mrd. kroner. Av dette begrunnes 100 mill. kroner med utgifter knyttet til ferjer og nullutslippsbåter.

Veksten i frie inntekter i 2021 må ses i sammenheng med kommunesektorens anslåtte merutgifter som følge av befolkningsutviklingen. Beregninger utført av Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) viser merutgifter for kommunesektoren i 2021 på 1,4 mrd. kroner som følge av den demografiske utviklingen. Av dette er det anslått at om lag 1,1 mrd. kroner må finansieres innenfor veksten i frie inntekter. De anslåtte merutgiftene er et uttrykk for hva det vil koste å opprettholde tjenestetilbudet i blant annet skole, barnehage og omsorgstjenesten med uendret standard og produktivitet i tjenestene.

I kommuneproposisjonen for 2021 ble det anslått en nedgang i kommunesektorens samlede pensjonskostnader i 2020 på rundt 1,9 mrd. kroner sammenliknet med anslaget i statsbudsjettet for 2020. Det ble anslått en vekst i kommunesektorens pensjonskostnader i 2021 på om lag 300 mill. kroner. Nedgangen i pensjonskostnadene i 2020 er nå justert til rundt 1,7 mrd. kroner sammenliknet med statsbudsjettet for 2020. Veksten i pensjonskostnadene i 2021 anslås nå til om lag 600 mill. kroner. Veksten i pensjonskostnadene for 2020 og 2021 må ses i sammenheng.

Kommunesektorens handlingsrom anslås å øke med om lag 700 mill. kroner i 2021, jf. tabell 3.1. Da er det tatt hensyn til merutgifter som følge av den demografiske utviklingen på 1,1 mrd. kroner, og satsinger finansiert innenfor veksten i frie inntekter på 200 mill. kroner.

Regjeringens budsjettopplegg innebærer at kommunesektoren får økt handlingsrom, men det er fortsatt nødvendig å prioritere og sikre god ressursbruk. Det gjennomføres i dag et betydelig omstillings- og effektiviseringsarbeid i kommunesektoren, og bedre organisering av tjenestene kan frigjøre midler som vil styrke handlingsrommet ut over veksten i frie inntekter.

Eiendomsskatt

Regjeringen foreslår at maksimal eiendomsskattesats for bolig og fritidsbolig reduseres fra 5 til 4 promille fra 2021. Det isolerte inntektsbortfallet som følge av satsreduksjonen anslås til 380 mill. kroner. Justert for andre endringer kommunene kan gjennomføre i reglene, anslås faktisk bortfall av eiendomsskatteinntekter for de berørte kommunene til 300 mill. kroner samlet. Regjeringen foreslår at kommunene ikke kompenseres særskilt som følge av redusert maksimal eiendomsskattesats, i tråd med hvordan dette ble håndtert ved reduksjonen fra 7 til 5 promille.

For kommunesektoren som helhet vil reduserte eiendomsskatteinntekter, for en gitt vekst i frie inntekter, motsvares av økt skatt på inntekt og formue. Det skyldes at eiendomsskatt inngår ved beregning av skatteandelen på 40 pst. av kommunesektorens samlede inntekter. Det legges ikke opp til å kompensere enkeltkommuner for tap av eiendomsskatteinntekter.

Fra 2019 bortfalt adgangen for kommunene til å ilegge eiendomsskatt på produksjonsutstyr og installasjoner. Stortinget vedtok en kompensasjonsordning begrenset oppad til 500 mill. kroner. Som følge av at lovendringen fases inn over en syvårsperiode, trappes kompensasjonen gradvis opp over den samme perioden. I 2020 utgjør kompensasjonen 143 mill. kroner, som fordeles til 116 kommuner.

Aktuelle saker av betydning for kommunesektoren

Barn og unges psykiske helse

Det foreslås at 100 mill. kroner av veksten i de frie inntektene til kommunene begrunnes med en satsing på barn og unges psykiske helse. Dette må ses i sammenheng med Opptappingsplan for barn og unges psykiske helse (2019–2024) som ble behandlet i Stortinget 30. januar 2020. Opptappingsplanen inneholder både helsefremmende, sykdomsforebyggende og behandlingsrettede initiativ. Forebygging av selvskading inngår i planen. Midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for kommunehelse. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2020–2021) for Helse- og omsorgsdepartementet.

Lav- og nullutslippsferjer og -hurtigbåter

Innenfor ferjesektoren har vi hatt fylkeskommuner som har gått foran og som har tatt i bruk lav- og nullutslippsferjer. Disse fylkeskommunene har fått merkostnader som følge av denne overgangen. Vi ser at overgangen til lav- og nullutslippsløsninger har kommet langt innenfor ferjene. Hurtigbåtsegmentet har ikke kommet like langt, men det er grunn til å anta at vi vil se en lignende utvikling for hurtigbåtene som vi har hatt for ferjene. For å gi fylkeskommunene større mulighet til å prioritere lav- og nullutslippsløsninger for ferjer og hurtigbåter, foreslås det at 100 mill. kroner av veksten i de frie inntektene til fylkeskommunene gis med en særskilt fordeling til ferje- og båt fylkene etter delkostnadsnøkkelen for båt og ferje. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2020–2021) for Samferdselsdepartementet.

Endring i finansieringen av landslinjer

Landslinjeordningen skal bidra til å sikre at elever fra hele landet har et nasjonalt tilbud i små og/eller kostbare tilbud i videregående opplæring. Landslinjetilskuddet, som er finansiert via kap. 225, post 60 på Kunnskapsdepartementets budsjett, består av et driftstilskudd og et utstyrstilskudd til særlig utstyrskrevede linjer.

Videregående opplæring blir i hovedsak finansiert via fylkeskommunenes frie inntekter. For å unngå dobbeltfinansiering av landslinjene, vil nye landslinjetilbud og utvidelser av eksisterende landslinjetilbud bli finansiert ved et trekk i samlet rammetilskudd til fylkeskommunene, tilsvarende budsjetteffekten av en ny eller utvidet landslinje. Nivået på trekket blir beregnet det året landslinjen blir opprettet/utvidet, og deretter videreført som et varig trekk uten justering for eventuelt endret elevtall innenfor godkjent elevtall.

For budsjettåret 2021 er det ikke foreslått trekk i rammetilskuddet for nye eller utvidede landslinjer.

Friskere aldring

Hvorvidt økt levealder gir flere friske eller flere syke år, er av stor betydning for vurderinger av framtidig behov for helse- og omsorgstjenester og for langsiktige analyser av offentlige finanser. I forskningslitteraturen pekes det ofte på tre ulike hypoteser om forholdet mellom økt levealder og behovet for helse- og omsorgstjenester. Antakelsen om utvidet sykkelighet innebærer at økningen i forventet levealder faller sammen med en like stor, eller større, økning i antall år med sykkelighet, mens en antakelse om forkortet sykkelighet innebærer at antall år med god helse øker mer enn forventet levealder. Den tredje hypotesen, utsatt sykkelighet, ligger mellom disse ytterpunktene, og innebærer at en økning i levealder både vil bety flere «friske» år og flere «syke» år. Det er denne antakelsen som synes å ha stått sterkest i litteraturen de senere år.

I kortsiktige utgiftsframskrivninger for kommunesektoren og spesialisthelsetjenesten legges det i dag til grunn at bruken av tjenester i ulike aldersgrupper for kommende budsjettår er lik bruken i det siste året vi har tilgjengelige forbruksdata for. Beregningene legger altså til grunn at en 70-åring i 2021 vil ha behov for like mye helse- og omsorgstjenester som en 70-åring i 2020. Dette innebærer at vi i dag ikke tar hensyn til effekten det kommende året av eventuelle endringer i befolkningens helsetilstand.

Flere institusjoner som utarbeider langsiktige framskrivninger av helse- og omsorgsutgifter, forutsetter at økt levealder ledsages av en eller annen form for friskere aldring. Antakelsen har tidligere også ligget til grunn i ulike dokumenter til Stortinget, som stortingsmeldinger om framtidens omsorgsutfordringer i 2006 og 2013, og inngår blant annet i basisforløpet i de langsiktige framskrivningene av offentlige finanser i Perspektivmeldingen 2017.

Det kan være flere forhold enn endringer i helsetilstanden som påvirker befolkningens behov for tjenester, og som ikke fullt ut ivaretas i dagens demografiberegninger. Forholdet mellom økning i levealder og helsetilstand er usikker, og vil påvirkes av både helse- og omsorgstjenestens tilbud, sykdomsutvikling, livsstil eller andre samfunnsmessige forhold. Internasjonalt har OECD beregnet at ressursbruk i helsetjenesten kan forklare over halvparten av veksten i forventet levealder siden 1990. Det vil si at helsetjenesten har hatt større betydning enn endringer i livsstil og sosioøkonomiske faktorer til sammen. Hvordan vi videreutvikler helse- og omsorgstjenestene vil derfor påvirke utviklingen i forventede friske leveår. Det er behov for mer kunnskap om sammenhengen mellom økt levealder, helsetilstand og behovet for tjenester. Finansdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet har derfor lyst ut et forskningsoppdrag om disse spørsmålene.